

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО**

Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

Проректор із науково-педагогічної
роботи
Н. В. Михальченко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ І ВИРАЗНЕ ЧИТАННЯ**

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
012 Дошкільна освіта
Освітня програма: Дошкільна освіта

2023-2024 навчальний рік

Розробник: Трифонова Олена Сергіївна, професорка кафедри початкової та дошкільної освіти, докторка педагогічних наук, професорка _____ (О. С. Трифонова)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (С. І. Якименко)
«29» серпня 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Ступінь бакалавра	Лекції 10
		Практичні, семінарські 30
		Лабораторні -
		Самостійна робота 80
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 120 год.: 40 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (33 % ~ 67 %).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Ступінь бакалавра	Лекції 4
		Практичні, семінарські 6
		Лабораторні -
		Самостійна робота 110
		Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для заочної форми навчання – 120 год.: 10 год. – аудиторні заняття, 110 год. – самостійна робота (8% ~ 92%).

2. ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Культура мовлення і виразне читання» спрямована на ознайомлення студентів із теоретичними й методичними засадами культури мовлення та виразного читання; вдосконалення їхніх навичок володіння нормами сучасної української літературної мови, національно-мовленнєвого етикету, засобами й технікою виразності мовлення, вдалого використання вербальних засобів впливу на слухачів; підвищення рівня комунікативної культури майбутніх педагогів. У процесі вивчення навчального курсу студенти ознайомлюються зокрема з поняттями: «культура мовлення», «виразність», «виразне читання», «словесна дія», «засоби логіко-емоційної виразності»; правилами застосування позамовних засобів виразності у читанні художніх творів, елементами техніки виразного читання, принципами та умовами виразного читання. Особливе значення в процесі вивчення навчальної дисципліни надається розгляду літературознавчого й дієвого аналізу твору, методиці й техніці виразного читання опису пейзажу, портрету, інтер'єру, різних видів розповіді, байки, казки, вірша; трактування твору читцем.

Ключові слова: культура мовлення, виразне читання, техніка, літературознавчий аналіз, дієвий аналіз, засоби логіко-емоційної виразності, художні твори, національно-мовленнєвий етикет.

Summary

The academic discipline "Speech culture and expressive reading" is aimed at familiarizing students with the theoretical and methodological principles of the speech culture and expressive reading; development of their skills for mastering the norms of modern Ukrainian literary language, nationally speaking etiquette, means and techniques of speech expressiveness, successful use of verbal means of influencing listeners; improving the level of communicative culture of future teachers. In the course of training, students get acquainted in particular with the concepts: "speech culture", "expressiveness", "expressive reading", "verbal utterance", "means of logical and emotional expressiveness", "speech competence"; rules on the use of non-verbal means of expression in reading works of fiction, elements of expressive reading technique, principles and conditions of expressive reading. Particular importance in the study of the discipline is given to the consideration of literary and effective analysis of the composition, methods and techniques of expressive reading while describing the landscape, portrait, interior, various types of stories, fables, tales, poems; interpretation of the composition by the reader.

Key words: speech culture, expressive reading, technique, literary analysis, active analysis, means of logical and emotional expressiveness, works of fiction, nationally speaking etiquette, speech competence.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою є: навчити студентів досконало володіти мовними засобами й провідними методами логіко-емоційної виразності мовлення та читання, розповідати з дотриманням норм сучасної української мови та національного мовленнєвого етикету, майстерно використовувати вербальні засоби впливу на слухачів, оволодіти нормами мовленнєвого етикету, підвищити рівень комунікативної культури майбутніх педагогів, засвоїти основи опрацювання, підготовки та виразного читання творів різних жанрів.

Завданнями є:

- ознайомити студентів із теоретичними засадами культури мовлення та виразного читання;
- вдосконалити навички володіння нормами сучасної української літературної мови, національного мовленнєвого етикету, засобами виразності мовлення;
- навчити студентів правильно застосовувати методи логіко-емоційної виразності мовлення та читання, засоби вербального спілкування;
- розкрити особливості розповідання творів різних літературних жанрів, уміти їх виразно розповідати;
- навчити методично правильно здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних жанрів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові:

ФК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

ФК-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

ФК-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

ФК-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПРН-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН-18. Володіти технологіями організації розвивального предметноігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Українська мова за професійним спрямуванням.

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання

Культура мовлення та виразне читання як педагогічна дисципліна. Предмет, об'єкт, завдання курсу «Культура мовлення та виразне читання». Мова і мовлення в аспекті лінгводидактики. Поняття «культура мовлення». Нормативність культури українського мовлення. Культура мовленнєвого спілкування. Причини низької мовленнєвої культури. Поняття «виразність», «виразне читання». Вчення К.Станіславського про словесну дію. Принципи та умови виразного читання. Історія виникнення українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет у різних ситуаціях спілкування. Види вітань. Характеристика побудови тексту вітання.

Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування

Сутність поняття «спілкування», «комунікація». Моделі спілкування. Культура ділового спілкування. Поняття «імідж», його місце в комунікуванні.

Кредит 2.

Тема 3. Мовні засоби виразності

Дикційна та орфоепічна чистота мовлення. Дихання. Типи дихання. Гігієнічні правила дихання. Поняття «темпп», «тембр» мовлення. Голос. Постановка голосу. Якості розвиненого голосу. Гігієна голосу.

Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності

Класифікація немовних засобів виразності мовлення. Жести як компонент позамовної виразності. Міміка. Правила застосування позамовних засобів виразності у читанні художніх творів.

Кредит 3.

Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ).

Поняття засобів логіко-емоційної виразності. Інтонаційне багатство мовлення. Ритм. Ритмічний лад як чинник комунікативно виразності мовлення. Місце засобів логіко-емоційної виразності в загальній системі виразного читання. Мовні такти, їх значення для процесу читання, мовлення. Паузи. Види пауз. Логічний наголос. Функціональні особливості логічного наголосу. Тактовий логічний наголосу Головний логічний наголос. Мелодика мовлення. Значення мелодики мовлення для вираження змісту фрази.

Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності

Значення засобів логіко-емоційної виразності читання для професійної підготовки вихователя, методика їх застосування. Основні мелодичні ходи, позначення їх на письмі. Методика членування тексту на мовні такти, виокремлення логічних наголосів.

Кредит 4.

Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми

Попередній аналіз тексту. Визначення виховної, пізнавальної художньо-естетичної вартості тексту. Окреслення завдань читця та аналізу твору з дітьми.

Літературознавчий аналіз твору. Ідейно-тематичне багатство твору. Розгляд теми, жанрових особливостей вирішення її форми викладу. Жанрові особливості твору. Колорит виконання. Ступінь характерності тембральних забарвлень, інтонаційні ознаки. Розгляд композиції й сюжету твору. Усвідомлення авторських засобів та прийоми типізації. Аналіз мовлення персонажів. Аналіз естетичних якостей твору. Портретна зарисовка героя твору. Змалювання внутрішньої краси, прагнень, переживань, вчинків. Визначення головної мети читання та аналізу тексту з дітьми.

Дієвий аналіз твору. Розчленування твору на частини. Визначення перспективного творчого завдання до кожної частини.

Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів

Особливості розповідання казок. Мистецтво безпосереднього спілкування із слухачем: ведення розповіді про місце дії, події, героїв. Чітко виражене ставлення відповідача до висловлюваного. Виховне спрямування казок. Особливості виконання казок у поетичній формі.

Особливості оповідань для дітей. Особливості читання розповіді, діалогу, монологу. Основні принципи роботи над прозовим текстом, особливості читання опису пейзажу, портрету, інтер'єру. Трактування твору читцем. Вироблення навичок спілкування під час виконання різних прозових творів.

Особливості віршованої мови. Ритмічність і музикальність як засоби виявлення емоційно-виразного змісту поетичних творів. Особливості темпу-ритму вірша як допоміжного засобу передавання емоційно-експресивного вираження змісту, особливості спілкування із слухачем під час читання лірики. Роль бачення як способу емоційно-образної виразності під час підготовки і читання, пейзажної лірики. Словесний малюнок. Виконання дум, балад, поем. Робота над поетичними текстами малих фольклорних форм.

Жанрові особливості байки. Специфіка бачення змальованих подій у байці. Роль і місце розповідача байці: коментар, свідок подій, учасник подій. Визначення моралі і пошуки виражальних засобів для донесення її до слухачів. Розкриття взаємозалежності трьох компонентів: ідея - мораль - підтекст.

Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення

Роль і місце художньої розповіді у роботі педагога-вихователя. Види художньої розповіді. Методика підготовки розповіді. Залежність манери виконання від виду розповіді. Складання плану і процес розповіді. Розповідання перед аудиторією. Використання грамзаписів і аудіофільмів із різними видами розповіді для ознайомлення з особливостями будови і манерою донесення до слухачів.

6. Структура навчальної дисципліни **Денна форма навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	14	2	4	-	-	8
Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування	16	-	2	-	-	14
Усього:	30	2	6	-	-	22
Кредит 2.						
Тема 3. Мовні засоби виразності	16	-	4	-	-	12
Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	14	2	2	-	-	10
Усього:	30	2	6	-	-	22
Кредит 3.						
Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ).	18	2	4	-	-	12
Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	12	-	4	-	-	8
Усього:	30	2	8	-	-	20
Кредит 4.						
Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	12	2	4	-	-	6
Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	12	2	4	-	-	6

Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення	6	-	2	-	-	4
Усього:	30	4	10	-	-	16
Усього годин:	120	10	30	-	-	80

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	16	2	-	-	-	14
Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування	14	-	-	-	-	14
Усього:	30	2	-	-	-	28
Кредит 2.						
Тема 3. Мовні засоби виразності	13	-	1	-	-	12
Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	17	-	1	-	-	16
Усього:	30	-	2	-	-	28
Кредит 3.						
Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ).	15	-	1	-	-	14
Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	15	-	1	-	-	14
Усього:	30	-	2	-	-	28
Кредит 4.						
Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	11	1	2	-	-	8
Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	11	1	-	-	-	10
Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення	8	-	-	-	-	8
Усього:	30	2	2	-	-	26
Усього годин:	120	4	6	-	-	110

7. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	2
Кредит 2.		
2	Тема 2. Позамовні (рухові) засоби виразності	2
Кредит 3.		
3	Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ). Теоретичні положення і методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	2
Кредит 4.		
4	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	2
5	Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	2
	Усього:	10

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	2
Кредит 4.		
2	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	1
3	Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	1
	Усього:	4

8. Теми семінарських занять програмою не передбачено

9. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	4
2	Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування	2
Кредит 2.		
3	Тема 3. Мовні засоби виразності	4
4	Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	2
Кредит 3.		
5	Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ). Теоретичні положення і методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	4
6	Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	4
Кредит 4.		
7	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	4
8	Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	4
9	Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення	2
	Усього:	30

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 2.		
1	Тема 3. Мовні засоби виразності	1
2	Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	1
Кредит 3.		
3	Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ). Теоретичні положення і методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	1
4	Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	1
Кредит 4.		
5	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	2
	Усього:	6

10. Теми лабораторних занять програмою не передбачено

11. Самостійна робота

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	8

2	Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування	14
Кредит 2.		
3	Тема 3. Мовні засоби виразності	12
4	Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	10
Кредит 3.		
5	Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ). Теоретичні положення і методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	12
6	Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	8
Кредит 4.		
7	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	6
8	Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	6
9	Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення	4
Усього:		80

Заочна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Теоретичні засади культури мовлення та виразного читання	14
2	Тема 2. Культура мовленнєвого спілкування	14
Кредит 2.		
3	Тема 3. Мовні засоби виразності	12
4	Тема 4. Позамовні (рухові) засоби виразності	16
Кредит 3.		
5	Тема 5. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ). Теоретичні положення і методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	14
6	Тема 6. Методика практичного використання засобів логіко-емоційної виразності	14
Кредит 4.		
7	Тема 7. Підготовка твору для читання та аналізу його з дітьми	8
8	Тема 8. Виразне читання творів різних літературних жанрів	10
9	Тема 9. Види художньої розповіді, методика проведення	8
Усього:		110

12. Індивідуальне завдання програмою не передбачено

13. Форми поточного та підсумкового контролю

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Комплексна діагностика набутих студентами загальних і фахових компетентностей із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (ККР). Поточне оцінювання (індивідуальне опитування, виконання практичних завдань, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання

практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспектів занять із художньої літератури, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (ККР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студентам виставляється **відмінно**, якщо вони мають глибокі і повні знання з навчальної дисципліни; вільно використовують термінологічний апарат мовознавства й літературознавства; на високому рівні володіють вміннями й навичками виразного читання (в тому числі напам'ять) художніх творів за програмою дисципліни із урахуванням їх родо-жанрової та стильової специфіки; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань літературознавчої спрямованості; творчо підходять до інтерпретації різних літературних жанрів та демонструють самостійність і оригінальність суджень; уміють визначати та зіставляти провідні положення теоретико-літературних праць, як класичних, так і сучасних; методично правильно здійснюють літературознавчий аналіз текстів різних жанрів; чітко формулюють власну думку та переконливо аргументують її; виявляють високий рівень володіння нормами сучасної української літературної мови, національного мовленнєвого етикету, засобами виразності мовлення, мовленнєвої культури.

Студентам виставляється **дуже добре**, якщо вони мають достатньо повні знання з навчальної дисципліни; вільно використовують термінологічний апарат мовознавства й літературознавства; на достатньому рівні володіють вміннями й навичками виразного читання (в тому числі напам'ять) художніх творів за програмою дисципліни із урахуванням їх родо-жанрової та стильової специфіки; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань літературознавчої спрямованості, водночас подекуди припускаються незначних неточностей; творчо підходять до інтерпретації різних літературних жанрів та демонструють самостійність суджень; уміють зіставити провідні положення теоретико-літературних праць, як класичних, так і сучасних; методично правильно здійснюють літературознавчий аналіз текстів різних жанрів, хоча й припускаються деяких помилок; уміють доводити свою думку; виявляють достатній рівень володіння нормами сучасної української літературної мови, національного мовленнєвого етикету, засобами виразності мовлення, мовленнєвої культури.

Студентам виставляється **добре**, якщо вони добре обізнані з теоретико-методичними засадами навчальної дисципліни; володіють відповідною термінологією мовознавства й літературознавства; виразно читають (в тому числі напам'ять) твори різних жанрів; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань літературознавчої спрямованості, водночас припускають методичні огріхи; методично правильно здійснюють літературознавчий аналіз текстів різних жанрів, хоча й припускаються подекуди суттєвих помилок; уміють доводити свою думку; виявляють достатній рівень володіння нормами сучасної української літературної мови, хоча у спілкуванні припускаються русизмів; знають формули національного мовленнєвого етикету, водночас не завжди використовують їх у власному мовленні.

Студентам виставляється **задовільно**, якщо вони мають задовільний рівень знань із навчальної дисципліни; виявляють розуміння окремих мовознавчих і літературознавчих понять; під керівництвом викладача аналізують художні твори і наводять приклади з них; виявляють вміння й навички виразного читання (в тому числі напам'ять) окремих художніх творів; здатні за зразком розв'язувати теоретико-практичні завдання літературознавчої спрямованості; вміють використовувати словниково-довідкову літературу; демонструють задовільний рівень мовленнєвої культури; припускаються значної кількості помилок у здійсненні дієвого й літературознавчого аналізу тексту різних жанрів, які виправляють під керівництвом викладача.

Студентам виставляється **мінімальний задовільно**, якщо вони частково та поверхово відтворюють навчальний матеріал, називаючи окремі факти; виявляють нерозуміння літературознавчих понять, відсутність умінь і навичок виразного читання, переказування та аналізу художніх творів, розв'язання завдань теоретико-практичних завдань літературознавчої спрямованості; демонструють низький рівень мовленнєвої культури; припускаються великої кількості помилок у здійсненні дієвого й літературознавчого аналізу

тексту різних жанрів, виконанні практичних завдань, не здатні виправити їх навіть із допомогою викладача.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 200 до 400 балів (за 4 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 4 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота									
Кредит 1			Кредит 2			Кредит 3			
T1	T1	T2	T3	T3	T4	T5	T5	T6	T6
30	30	40	30	30	40	25	25	25	25
Поточне оцінювання та самостійна робота							ККР	Накопичув. бал / сума	
Кредит 4									
T7	T7	T8	T8	T9	20		400/100		
15	15	15	15	20					

14. Методи навчання

Словесні (лекції, дискусії, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу з мовознавства), *наочні* (розгляд презентацій, таблиць, схем), *практичні* (складання партитури тексту, виконання мовленнєво-творчих вправ, завдань за текстами творів дитячої літератури, виразне читання текстів), *проблемні* (метод вирішення проблемних завдань), *інтерактивні* (робота в малих групах, «Інформаційне гроно», «мозкова атака»), *активні методи навчання* (імітаційно-рольові літературні ігри, проведення «круглих столів»), *кейс-метод*.

Технології: *тренінгові* (корпоративний і комунікативний тренінги), *комунікативно-мовленнєві* (парні інтерв'ю).

Методами демонстрування результатів навчання є: поточні опитування на практичних заняттях, оцінка якості виконання практичних, самостійних завдань, захист презентацій, експрес-опитування, комплексна контрольна робота

Засобами діагностики є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної роботи, презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

15. Рекомендована література

Основна

1. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 5-ге вид. доопр. і доп. Харків: Ранок, 2016. 192 с.
2. Калюжна Т. Г. Культура педагогічного мовлення : методичні рекомендації. Київ, 2011. 51 с.
3. Клімова К. Я. Основи культури і техніки мовлення : навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Ліра, 2007. 240 с.
4. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії : посібник для вчителів. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 224 с.
5. Олійник О., Шинкарук В. Культура мовлення : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2008. 296 с.

Допоміжна

2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української : навч. посібник 2-ге вид. Київ : Книголав, 2016. 192 с.
3. Авраменко О. Українська за 20 уроків : навч. посібник 2-ге вид. Київ : Грамота, 2016. 112 с.
4. Захарчук З. Ефективні способи опрацювання партитури виразного читання. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 2. С. 102–107.
5. Захарчук-Дуке О. Проблема культури мовлення у науковому полі сучасної лінгводидактики. *Наука-школі : Мовознавчі студії. Українська мова і література*. 2014. № 2. С. 19–25.

6. Культура мови: від теорії до практики : монографія / Л. Струганець, та ін.; за ред. Л. Струганець. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2015. 216 с.
7. Культура фахового мовлення : Навчальний посібник [за ред. Н. Д. Бабич]. Чернівці : Книги – XXI, 2006. 496 с.
8. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Тишаліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
9. Мацько Л. І. Культура української фахової мови. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
10. Панченко Т. С. Особливості виразного читання прозових творів (на прикладі казок). *Молодий вчений*. 2016. № 3. С. 546–549.
11. Пасинок Валентина. Основи культури мовлення : навч. посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2021. 248 с.
12. Пентилюк М. І. Ділове спілкування та культура мовлення : навчальний посібник / М. І. Пентилюк, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 224 с.
13. Полякова Т., Стамбульська Т. Основи культури і техніки мовлення. Івано-Франківськ : СПД Іванців І. О., 2013. 72 с.
14. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради : навч. посіб. 3-тє вид., стереотип. Київ: Либідь, 2008. 240 с.
15. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 291 с.
16. Савчук Н. Г. Виразне читання оповідного тексту. *Українська мова та література*. 2010. № 9–12. С. 89–95.
17. Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
18. Стамбульська Т. І. Культура мовлення майбутнього педагога: теорія та практика : навчально-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 168 с.
19. Струганець Л. Трактатування поняття «формування мовної особистості» у курсі «культура мови». *Мова. Культура. Взаєморозуміння* : збірник наукових праць. Дрогобич. 2012. Вип. II. С. 229–236.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
2. Базовий компонент дошкільної освіти [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatocnij.pdf>
3. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ : «Академія», 2007. 360 с. URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk7_10976.pdf
4. Національна бібліотека України імені В. Г. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна Академія Наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/>
6. Національна бібліотека України для дітей. URL: <http://www.chl.kiev.ua/>
7. Словники та енциклопедії. URL: <http://dic.academic.ru/searhall.php>
8. Українська мова та література. URL: <http://ridnamova.ck.ua;>
9. Омеляненко А. В. Формування професійної комунікативної культури майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/19>
10. Пасинок В. Г. Основи культури мовлення : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 228 с. URL: <http://pedagogy.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/10.pdf>
11. Свінціцька В. Загальні поняття культури мовлення / В. М. Свінціцька, Ю. В. Коломієць. URL: http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2009/Pedagogica/45774.doc.htm.